

KAPITOLA A

Elektrická zařízení nízkého napětí Základní prvky harmonizace

Tato kapitola si klade za cíl poskytnout základní informace o směrnici ES pro oblast *elektrických zařízení nízkého napětí*, tj. zejména směrnice Rady 73/23/EHS o elektrických zařízeních nízkého napětí, a přispět k pochopení podstaty uvádění těchto výrobků na jednotný vnitřní trh Evropské unie. Kapitola byla zpracována zejména na základě publikace DTI (Department of Trade and Industry, UK) Business in Europe - Electrical Equipment (Implementing the Low Voltage Directive), Guidance notes on UK Regulations, July 1995 (evid. č. URN 95/626), s přihlédnutím k některým dokumentům EK.

Tato kapitola byla aktualizována podle nového přetisku výše uvedené publikace DTI z června 1995, avšak s opravami z února 2000 (evid. č. URN 00/588).

Podrobnější informace lze získat prostudováním textu směrnice Rady 73/23/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se elektrických zařízení určených pro užívání v určených mezích napětí ve znění změnového aktu (směrnice Rady 93/68/EHS). Tyto texty jsou v anglické a české verzi uvedeny v kapitole B (s výhradou uvedenou v Úvodu a v kapitole B, týkající se výlučné právní platnosti textů publikovaných v *Úředním věstníku Evropských společenství*).

Obsah

Směrnice o zařízeních nízkého napětí - základní údaje	A 3
Volný pohyb zboží	A 3
Předmět, platnost a účinnost	A 4
Elektrická zařízení, která jsou již v dodavatelském řetězci	A 5
Rozsah působnosti	A 5
Součásti	A 5
Elektrické součásti	A 5
Neelektrické součásti	A 6
Povinnosti dodavatelů	A 6
Výrobci	A 6
Zplnomocnění zástupci	A 7
Dovozci	A 7
Ostatní dodavatelé	A 8
Požadavky na bezpečnost	A 8
Shoda s požadavky na bezpečnost	A 9
<i>Harmonizované normy</i>	A 9
<i>Mezinárodní normy</i>	A 10
<i>Národní normy</i>	A 10
<i>Elektrické zařízení, které není ve shodě s žádnou normou</i>	A 10

Požadavky na označení CE	A 10
Označení CE	A 11
Příklad označení CE	A 11
Elektrická zařízení bez označení CE	A 12
Jiné značky než označení CE	A 12
ES prohlášení o shodě	A 12
Technická dokumentace	A 13
Interní řízení výroby	A 14
Kontrola ES prohlášení o shodě a/nebo kontrola technické dokumentace správními orgány	A 14
Jazyk ES prohlášení o shodě a jazyk technické dokumentace	A 15
Notifikované orgány	A 15
Protokoly o bezpečnosti	A 15
Stanoviska	A 16
Specifické případy aplikace směrnice o zařízeních nízkého napětí	A 16
Elektrická zařízení určená pro použití ve vlastním provozu výrobce	A 16
Použitá elektrická zařízení	A 16
Zapůjčovaná a pronajímaná elektrická zařízení	A 16
Vybavená ubytovací zařízení	A 17
Ochranné postupy	A 17
Oznámení o výstraze	A 17
Dostupnost dokumentů	A 18

Směrnice o zařízeních nízkého napětí - základní údaje

19. února 1973 přijala Rada ministrů směrnici Evropské komise 73/23/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se elektrických zařízení určených pro užívání v určených mezích napětí (dále směrnice o zařízeních nízkého napětí).

Směrnice o zařízeních nízkého napětí je směrnice starého přístupu a jako taková nebyla připravena pro uplatňování označení CE. Elektrických zařízení se však týkají z určitých hledisek také jiné, z časového i koncepčního hlediska novější akty ES - „*směrnice nového přístupu*“, které označení CE vyžadují. Proto, aby se zabránilo možným nedorozuměním na trhu a problémům s překrývajícími se směrnicemi, byla směrnice o zařízeních nízkého napětí modifikována tak, aby do ní byly zavedeny požadavky na označení CE.

Směrnice Rady 93/68/EHS („*směrnice o označování CE*“) byla přijata 22. července 1993. Jejím účelem je zavést harmonizovaný systém pravidel vztahujících se k připojování a používání označení CE. Tyto změny musely být zavedeny do národních právních předpisů členských států.

Modifikovaná směrnice o zařízeních nízkého napětí zahrnuje několik zásad:

- na trh smějí být uvedena pouze ta elektrická zařízení, která neohrožují bezpečnost lidí, domácích zvířat a majetku;
- pouze ta elektrická zařízení lze považovat za splňující požadavky modifikované směrnice o zařízeních nízkého napětí, a tedy za zařízení oprávněná k volnému oběhu v Evropském hospodářském prostoru (EHP), která splňují požadavky na označení CE, pokud ovšem neexistují opodstatněné důvody pro podezření, že výrobek ve skutečnosti tyto požadavky nesplňuje;
- nepožaduje se, aby elektrické zařízení bylo povinně zkoušeno nebo označováno jako schválené nezávislou třetí stranou;
- za uplatnění směrnice odpovídá každý členský stát v rámci své národní jurisdikce.

Tato kapitola A (i další části sborníku) poskytuje určitou pomůcku k porozumění směrnici o zařízeních nízkého napětí, kterou však nenahrazuje. Je určena k tomu, aby napomáhala dodavatelům elektrického zařízení a výkonným orgánům porozumět hlavním charakteristickým rysům směrnice. Tato kapitola se snaží o vysvětlení požadavků všeobecným způsobem. Pro úplný přehled požadavků je třeba se seznámit s textem vlastní směrnice (viz kap. B). Doporučuje se, aby tato ustanovení byla podle potřeby dále konzultována. Kapitola A se nepokouší rozebírat jednotlivé problémy příliš podrobně. V žádném případě však nenahrazuje evropské předpisy, legislativu členských států, ani českou legislativu, která evropské principy nově zpracovává. Tato rukověť nemá právní sílu a není úředním výkladem. Ten je pravomocí příslušných soudů.

Volný pohyb zboží

Podstata volného pohybu zboží spočívá v dosažení otevřeného trhu v Evropě.

Aby byl uvedený cíl naplněn, dohodli se v květnu 1985 ministři Evropských společenství na „*Novém přístupu k technické harmonizaci a normalizaci*“.

Směrnice „*nového přístupu*“ (tedy součást komunitárního práva) stanovují na všeobecném základě základní požadavky (například na bezpečnost nebo ochranu), které musí být splněny předtím, než mohou být dané výrobky uvedeny na trh nebo do provozu kdekoli ve Společenství. Evropské normy, které stanovují podrobné technické požadavky, jsou většinou hlavními nástroji, jejichž pomocí může obchod „základní požadavky“ plnit. Směrnice také uvádějí, jak mají výrobci prokazovat, že jejich výrobky splňují základní požadavky. Výrobky, které jsou ve shodě s požadavky, jsou opatřeny označením CE, které je předpokladem, že mohou být prodávány kdekoli ve Společenství.

Směrnice o zařízeních nízkého napětí je jednou z takových směrnic nového přístupu. Elektrická zařízení, která splňují požadavky směrnice ve smyslu výše uvedené změny, se považují za oprávněná k volnému oběhu v Evropském hospodářském prostoru. Za členské státy Evropského hospodářského prostoru (dále též EHP) se považují také ty země, které patří mezi smluvní strany Dohody o EHP podepsané 2. května 1992, která vstoupila v platnost 1. ledna 1994. Jedná se tedy o patnáct členských států Evropské unie a dále o Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Elektrická zařízení se považují za splňující požadavky směrnice o zařízeních nízkého napětí, pokud neexistují opodstatněné důvody vzbuzující podezření, že tomu tak není, což by znamenalo, že:

- na elektrickém zařízení nebyl uplatněn symbol identifikující certifikační orgán Společenství nebo k tomuto zařízení není přiložen certifikát shody vystavený takovýmto orgánem; nebo
- výrobce nevydal prohlášení o shodě; nebo
- notifikovaný orgán nevypracoval protokol k výrobku, který není opatřen označením shody, není k němu přiložen certifikát shody ani prohlášení výrobce o shodě.

Dodavatelé by si však měli uvědomit, že je třeba při dovozu do země EHP vzít v úvahu případné zvláštní národní podmínky, které mohou být uvedeny v příslušných harmonizovaných normách nebo i v právních předpisech (viz kapitola E, britská aplikace nařízení pro zásuvky a vidlice).

Předmět, platnost a účinnost

Předmětem evropské legislativy v oblasti pokryté směrnicí Rady 73/23/EHS z 19. února 1973 o zařízeních nízkého napětí, v modifikaci týkající se zejména požadavků na označování CE, je odstranění překážek obchodu mezi členskými státy pro oblast elektrických zařízení zavedením harmonizovaných požadavků na zajištění bezpečnosti. Na trh mohou být uvedena pouze ta elektrická zařízení, která neohrožují bezpečnost lidí, domácích zvířat a majetku.

Přechodné období pro uplatnění modifikované směrnice o zařízeních nízkého napětí skončilo k 31.12.1996, takže od **1. ledna 1997 musí všechna elektrická zařízení** uvedená na

trh Společenství (resp. EHP) **plně splňovat požadavky uvedené směrnice včetně připojování označení CE.**

Elektrická zařízení, která jsou již v dodavatelském řetězci

Elektrická zařízení, která byla do dodavatelského řetězce uvedena před 1. lednem 1997 a která nejsou opatřena označením CE, nemusí být z trhu stažena za předpokladu, že odpovídají příslušným národním předpisům platným před 1. lednem 1997. Tato výjimka se vztahuje **pouze** na zařízení, která **zůstávají v dodavatelském řetězci** na trhu v daném členském státě. Ostatní členské státy mohou zavést přísnější režim a zabránit tomu, aby se po 1. lednu 1997 v dodavatelském řetězci plynule dodávala zařízení, která nejsou opatřena označením CE a která byla na trh Společenství uvedena před tímto datem v jiném členském státě.

Přechodná opatření jsou určena k tomu, aby poskytovala dodavatelům, a zejména výrobcům a zplnomocněným zástupcům dostatečně dlouhé období, aby mohli provést nezbytné změny k zavedení nových požadavků.

Rozsah působnosti

Směrnice o zařízeních nízkého napětí platí pro veškerá elektrická zařízení, která jsou navržena nebo upravena pro použití v rozsahu napětí od 50 do 1000 V (v případě střídavého proudu) nebo od 75 do 1500 V (v případě stejnosměrného proudu). Směrnice se týká elektrických zařízení pro domácnost a zařízení určených pro pracoviště. Z působnosti předpisu jsou vyjmuta zařízení uvedená v příloze II směrnice (viz kapitola B sborníku) a rovněž elektrická zařízení dodávaná členským státem na export do země, která není členem Evropského společenství nebo do země, která není smluvní stranou smlouvy o EHP.

Součásti

Směrnice o zařízeních nízkého napětí se týká elektrických zařízení jako celků. Součásti nejsou požadavky směrnice všeobecně pokryty. Pouze součásti, které jsou „*elektrickými zařízeními*“ samy o sobě, musí být ve shodě s požadavky směrnice a musí být opatřeny označením CE.

Termín „*elektrické zařízení*“ není ve směrnici o zařízeních pro nízká napětí definován, a proto by jeho význam měl být dán běžným slovníkovým významem. Rozumí se jím zařízení „*pracující s pomocí elektrické energie*“, nebo které se „*elektrické energie týká*“. „*Zařízením*“ se rozumí „*přístroj*“, který je dále definován jako „*součásti, které jako celek vykonávají některé činnosti*“. Součást je předmětem požadavků směrnice pouze tehdy, pokud je „*elektrickým zařízením*“, které je takto určeno.^{*)}

Elektrické součásti: Určité součásti elektrického zařízení mohou být za elektrické zařízení považovány samy o sobě. V takových případech, jestliže mají být dodávány jako samostatné výrobky, by se měla provést opatření, aby se zajistilo, že jsou ve shodě s požadavky směrnice. Například výrobce ovládacích přístrojů bude potřebovat zajistit, aby jeho výrobek splňoval požadavky směrnice, jestliže tento výrobek dodává na trh. Přitom se může jednat jak o dodávky pro prodej v malém, tak o dodávky pro jiné výrobce, kteří tento

^{*)} Pozn. čes. vyd.: Elektrické zařízení je definováno v IEC 50(826), v ČSN 33 0050(826) a v ČSN 33 0010.

výrobek zamontují jako součást do jiného zařízení. Výrobci malých součástí, které jsou samy o sobě elektrickými zařízeními, mohou podle směrnice opatřit označením CE obal, lístek s návodem nebo na osvědčení o záruce dané součástí.

Neelektrické součásti: Součásti, které samy o sobě nejsou elektrickými zařízeními, nespádají do působnosti směrnice a neměly by být opatřeny označením CE. Nicméně směrnice požaduje, aby elektrické zařízení bylo bezpečné, a je tedy základním požadavkem na bezpečnost elektrických zařízení, aby kombinace součástí v zařízení nezpůsobovala, že se zařízení stane nebezpečným.

Povinnosti dodavatelů

Směrnice o zařízeních nízkého napětí se vztahuje na všechny osoby, které při své činnosti elektrická zařízení dodávají. Jedná se o:

- výrobce;
- zplnomocněné zástupce;
- vývozce do Evropského hospodářského prostoru;
- velkoobchodníky a distributory;
- drobné prodejce (včetně prodejců na poštovní objednávku);
- osoby, které v rámci své obchodní činnosti elektrická zařízení pronajímají;
- osoby (včetně osob prodávajících v dražbách), které v rámci své obchodní činnosti prodávají již použitá elektrická zařízení;
- osoby, které v rámci své obchodní činnosti pronajímají ubytovací zařízení, v nichž jsou elektrická zařízení.

Všichni dodavatelé mají povinnost zajišťovat dodávání pouze takových elektrických zařízení, která splňují požadavky směrnice o zařízeních nízkého napětí. Dále jsou rozvedeny některé zvláštní povinnosti.

Výrobci

Výrobce je osoba, mající nebo nemající sídlo v Evropském hospodářském prostoru, která je v první řadě odpovědná za konstrukci a výrobu zařízení tak, aby splňovalo požadavky na bezpečnost (viz dále).

Výrobce, **kteřý má sídlo v Evropském hospodářském prostoru**, je prvním místem dodavatelského řetězce, které má:

- opatřovat výrobky označením CE (viz dále); a
- vydávat a uchovávat ES prohlášení o shodě (viz dále); a

- vypracovávat a uchovávat technickou dokumentaci (viz dále).

Pokud výrobce **nemá sídlo v Evropském hospodářském prostoru**, může rovněž opatřovat výrobky označením CE, vydávat ES prohlášení o shodě a vypracovávat technickou dokumentaci. Pokud určil a pověřil zplnomocněného zástupce se sídlem v EHP, měl by tento zástupce uchovávat exempláře ES prohlášení o shodě a technické dokumentace. Pokud se jedná o výrobce, který nemá sídlo v EHP a který v něm nemá ani svého zplnomocněného zástupce, pak uchovává ES prohlášení o shodě a technickou dokumentaci první dodavatel elektrického zařízení v EHP.

Zplnomocnění zástupci

Zplnomocněný zástupce je osoba (i organizace) **se sídlem v Evropském hospodářském prostoru**, která byla jmenována výrobcem, aby jednala jeho jménem při provádění určitých úkolů požadovaných ve směrnici. Jeho postavení je třeba odlišit od postavení dovozce. Protože směrnice o zařízeních nízkého napětí dovoluje zplnomocněnému zástupci provádět více úkolů než může vykonávat dovozce, bude v zájmu výrobce i zplnomocněného zástupce, aby pověření bylo jasně dokumentováno a mohlo být, pokud to bude vyžadováno, doloženo.

Zplnomocněný zástupce, podle podmínek pověření stanovených výrobcem, může:

- opatřovat výrobky označením CE;
- vydávat a uchovávat ES prohlášení o shodě;
- a pokud **výrobce nemá sídlo v Evropské unii**, uchovávat na území EHP technickou dokumentaci. (Dokumentaci by zplnomocněný zástupce podle předpisu ES neměl vypracovávat.)

Dovozci

Dovozce je osoba, která uvádí elektrické zařízení ze třetí země na trh Evropského hospodářského prostoru, přičemž je na tento trh dodává jako první. Avšak, na rozdíl od zplnomocněného zástupce, není dovozce, pokud ovšem není zároveň zplnomocněným zástupcem výrobce, pověřen výrobcem k tomu, aby prováděl některé úkoly a povinnosti požadované ve směrnici o zařízeních nízkého napětí. Dovozce obvykle nemá podrobné znalosti o tom, které směrnice výrobce uplatnil, ani si nemůže být jistý v tom, které normy nebo jaké specifikace výrobce při konstrukci zařízení použil. Proto směrnice dovozci nedovoluje opatřovat výrobky označením CE, vydávat ES prohlášení o shodě ani vypracovávat technickou dokumentaci.

Pokud však výrobce sídlo v EHP nemá a nejmenoval zplnomocněného zástupce, bude se od dovozce požadovat, aby:

- uchovával kopii ES prohlášení o shodě; a
- uchovával technickou dokumentaci.

Ostatní dodavatelé

Osoba, která dodává elektrické zařízení (tj. velkoobchodníci, distributoři, maloobchodníci) má povinnost zajistit, aby zařízení, které dodává:

- splňovalo požadavky na bezpečnost a
- bylo opatřeno označením CE.

Tito dodavatelé nemají povinnost uchovávat ES prohlášení o shodě nebo technickou dokumentaci, avšak mohou si nechat prokázat, že uvedené dokumenty existují a jsou platné, jako důkaz, že zařízení splňuje požadavky směrnice.

Povinnosti dodavatelů použitých elektrických zařízení včetně uplatnění směrnice na zapůjčovaná a pronajímaná zařízení jsou komentovány v samostatném odstavci dále.

Požadavky na bezpečnost

Elektrická zařízení musí být:

- bezpečná:
Elektrická zařízení nesmějí být nebezpečná, resp. musí být na minimum omezeno každé nebezpečí, které by mohlo způsobit smrt nebo poranění jakékoliv osobě či znamenat nebezpečí smrti nebo poranění domácích zvířat a poškození majetku.
- konstruována v souladu s principy všeobecně přijatými mezi členskými státy, které jsou základem „*technicky správného postupu*“ (*good engineering practice*) ve vztahu k požadavkům na bezpečnost.

Elektrická zařízení se obecně považují za správně technicky konstruovaná, jestliže jsou vyrobena tak, aby odpovídala specifikacím harmonizované normy (viz dále) nebo, pokud harmonizované normy neexistují, rovnocennému stupni bezpečnosti předepisovanému takovými normami.

- konstruována a vyrobena tak, aby při připojení k elektrické napájecí síti byla zajištěna bezpečnost s odpovídajícím stupněm ochrany před úrazem elektrickým proudem, což je dosaženo použitím kombinace izolace a uzemněného ochranného vodiče, jenž je součástí elektrické napájecí sítě, nebo pokud je u těchto zařízení dosaženo stejného stupně bezpečnosti jinými prostředky.

O elektrickém zařízení se předpokládá, že splňuje tento požadavek, jestliže je konstruováno tak, že má ochranné zemnění, má dvojitou izolaci nebo je zajištěn rovnocenný stupeň bezpečnosti. Bližší informace specifikují příslušné harmonizované normy.

- konstruována tak, aby dodržela hlavní prvky zásad bezpečnosti.

Hlavní prvky zásad bezpečnosti (dále „zásady bezpečnosti“, které jsou uvedeny v příloze 1 směrnice o zařízeních nízkého napětí - viz kapitola B tohoto sborníku), **musí**

být splněny, pokud má být elektrické zařízení považováno za splňující požadavky na bezpečnost stanovené směrnicí.

Je na výrobcí, aby se rozhodl, jak tyto zásady splnit, ale mělo by se pamatovat na to, že shoda s požadavky na bezpečnost se předpokládá u elektrického zařízení, které bylo zkonstruováno a vyrobeno tak, aby splnilo specifikace harmonizované normy (viz dále).

Shoda s požadavky na bezpečnost

Elektrické zařízení vyrobené tak, aby splňovalo příslušná ustanovení týkající se bezpečnosti podle platného systému dále uvedených norem a požadavků, bude považováno za zařízení, které splňuje požadavky na bezpečnost stanovené směrnicí o zařízeních nízkého napětí, pokud ovšem neexistují opodstatněné důvody opravňující k podezření, že tyto požadavky nesplňuje.

Harmonizované normy

O elektrickém zařízení, které splňuje požadavky na bezpečnost, stanovené harmonizovanými normami, se předpokládá, že je ve shodě s požadavky na bezpečnost stanovené směrnicí o zařízeních nízkého napětí.

Normy se považují za harmonizované, pokud byly vypracovány na základě společné shody mezi národními organizacemi pro normalizaci, notifikovanými v Evropské komisi členskými státy podle článku 5 směrnice o zařízeních nízkého napětí. Při vypracovávání harmonizované normy by měla příslušná technická komise CENELEC (Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice, jeden z uznaných evropských orgánů pro normalizaci) zajistit, aby schválená norma zohledňovala zásady bezpečnosti stanovené směrnicí o zařízeních nízkého napětí (příloha I směrnice, viz kapitola B tohoto sborníku). O harmonizovaných normách obecně viz sborník dokumentů „*K vnitřnímu trhu Evropské unie*“, svazek č. 4 - Nový přístup a globální přístup.

Přestože harmonizované normy a jejich změny mají stejnou platnost ve všech členských státech, mohou obsahovat zvláštní národní podmínky jednotlivých členských států, které vyžadují odchylku od všeobecných specifikací (všeobecně v důsledku rozdílů v elektrické napájecí síti a předpisů pro elektrické instalace v různých členských státech). Výrobci, kteří si přejí dodávat své výrobky do Evropského hospodářského prostoru, a to až již do celého prostoru nebo jen na trhy vybraných členských států, se proto doporučuje, aby si ověřili, zda jejich zařízení vyhovuje všem takovým podmínkám, které mohou na daném trhu (na daných trzích) existovat a které jsou v příslušných normách uvedeny.

Seznam harmonizovaných norem vypracovaných na základě společné shody v rámci směrnice o zařízeních nízkého napětí je pravidelně zveřejňován v *Úředním věstníku Evropských společenství*. Seznam těchto norem - viz kapitola C tohoto sborníku.

Směrnice o nízkém napětí platí stejnou měrou pro všechny členské státy EHP. Proto elektrická zařízení, která splňují všechny podmínky národních právních předpisů, zavádějících směrnici o nízkém napětí, jsou považována za splňující požadavky uvedené směrnice ve znění změny, a jako taková jsou oprávněná pro volný pohyb zboží v celém EHP. Dodavatelům se však připomíná, že je třeba brát v úvahu případné zvláštní národní podmínky, které se mohou vyskytnout v příslušných harmonizovaných normách.

Mezinárodní normy

V případě, že harmonizovaná norma neexistuje, se elektrické zařízení považuje za zařízení, které splňuje ustanovení týkající se bezpečnosti a které je ve shodě s normami vydanými Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) (podrobnosti jsou publikovány Evropskou komisí v *Úředním věstníku Evropských společenství*). Takové normy jsou publikovány pouze tehdy, pokud Komise uzná, že tyto normy odpovídajícím způsobem zahrnují všechny příslušné zásady bezpečnosti.

Tato eventualita však dosud nemusela být uplatněna, protože CENELEC normy IEC se společnými modifikacemi pro evropský trh běžně přebírá.

Národní normy

V případě, že neexistuje žádná harmonizovaná ani mezinárodní norma, se elektrická zařízení považují za zařízení, která splňují požadavky ustanovení týkající se bezpečnosti stanovené směrnicí o zařízeních nízkého napětí a která jsou konstruována tak, aby odpovídala ustanovením o bezpečnosti buď:

- publikované národní normy příslušného členského státu, kde je výrobek uveden na trh, nebo
- publikované národní normy členského státu výrobce;

za předpokladu, že taková národní norma skutečně splňuje požadavky na bezpečnost stanovené směrnicí o zařízeních nízkého napětí.

Elektrické zařízení, které není ve shodě s žádnou normou

Elektrické zařízení, které neodpovídá žádné normě z uvedeného přijatého hierarchického systému, např. protože jde o výrobek zcela nový, musí přesto splňovat základní požadavek, tj. požadavek, aby zařízení bylo bezpečné. Je třeba, aby výrobci a dodavatelé takovýchto výrobků sami zvážili jaká opatření provést, aby se ujistili, že elektrické zařízení je ve shodě s požadavky směrnice.

Pokud elektrické zařízení nebylo vyrobeno ve shodě se specifikacemi některé z výše uvedených norem, dodavatelé mohou považovat za rozumné a prozíravé, aby toto zařízení bylo z hlediska bezpečnosti posouzeno nezávislou třetí stranou, zejména notifikovaným orgánem (viz dále). Zkoušky provedené třetí stranou nejsou povinné, avšak pokud jsou o bezpečnosti zařízení jakékoliv pochybnosti, může protokol o takových zkouškách napomoci k prokázání toho, že zařízení je bezpečné.

Požadavky na označení CE

Požadavky spojené s označováním CE sestávají ze tří částí, přičemž všechny tři části musí být splněny. Jsou to:

- opatřit výrobek označením CE;
- vydat ES prohlášení o shodě;
- vypracovat a uchovávat technickou dokumentaci.

Označení CE

Označení CE je viditelným prohlášením výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce, že elektrické zařízení na které se vztahuje, splňuje **všechna** ustanovení směrnice o zařízeních nízkého napětí. Zařízení, které je opatřeno tímto označením, se považuje za splňující tyto požadavky a tím za oprávněné k volnému oběhu uvnitř Evropského hospodářského prostoru. To ovšem za předpokladu, že zařízení tyto požadavky skutečně splňuje.

Označením CE se opatřuje elektrické zařízení nebo jeho obal, návod na obsluhu nebo záruční list. Z praktických důvodů se výrobci nebo jejich zplnomocnění zástupci mohou rozhodnout opatřit označením CE jak výrobek, tak i jeho obal. Označení musí být viditelné, zvláště pro správní orgány, snadno čitelné a nesmazatelné.

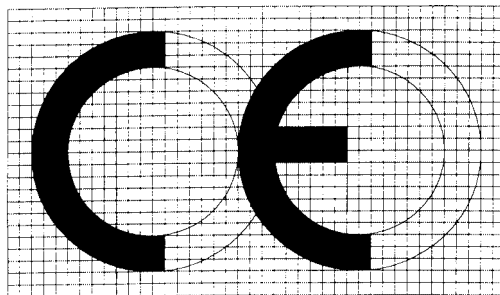
Tím, že elektrické zařízení opatří označením CE, výrobce prohlašuje, že jeho zařízení splňuje požadavky všech příslušných směrnic. Je na výrobcích, aby rozhodli, které další směrnice se na jeho zařízení vztahují. Avšak pokud určitá směrnice uvádí přechodné období, které výrobci umožňuje vybrat si, která ustanovení uplatní, musí výrobce uvést, kterou směrnicí (nebo které směrnice) použil. Tato informace musí být uvedena v dokumentaci, pokynech nebo návodech dodávaných s elektrickým zařízením.

Přítomnost označení CE na zařízení neznamena, že vůči elektrickému zařízení nemůže být ze strany správních orgánů vznesena námitka, pokud tyto orgány mají opodstatněný důvod pro podezření z porušení směrnice o zařízeních nízkého napětí.

Je třeba zdůraznit, že označení CE není evropskou značkou pro bezpečnost, ani značkou kvality určenou pro spotřebitele a že by tudíž nemělo být v takových souvislostech uváděno. Jeho účelem je označovat pro správní orgány, že elektrické zařízení, kterého se týká, je určeno k prodeji v Evropském hospodářském prostoru, a má význam jako prohlášení výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce (které je ovšem možno vyvrátit), že zařízení splňuje příslušné požadavky a je oprávněné ke vstupu na trhy EHP.

Rovněž je třeba uvést, že označení CE je určeno pouze pro okruh výrobků týkajících se směrnic nazývaných „*směrnice nového přístupu*“. Označení CE může být uplatněno pouze na výrobky, na které se tyto směrnice vztahují, a to na základě podmínek, které jsou v těchto směrnicích obsaženy.

Příklad označení CE

Je-li označení zmenšeno nebo zvětšeno, musí být dodrženy vzájemné poměry dané měřítkem výše uvedeného obrázku. Dvě písmena označení CE musí mít zásadně stejnou výšku, která nesmí být menší než 5 mm. Mřížka není součástí označení a je znázorněna pouze pro informaci.

Elektrická zařízení bez označení CE

Zařízení, které bylo na trh Evropského hospodářského prostoru uvedeno před 1. lednem 1997, nebude muset být většinou staženo z prodeje, avšak některé členské státy mohou mít přísnější režim a po 1. lednu 1997 mohou bránit v dodavatelském řetězci plynulému dodávání zařízení, která nejsou opatřena označením CE.

Od dodavatelů zařízení, která nejsou opatřena označením CE, se vyžaduje, pokud to budou správní orgány žádat, aby poskytli informace, týkající se:

- data, kdy bylo elektrické zařízení poprvé dodáno do Evropského hospodářského prostoru a
- důvodů, proč elektrické zařízení není opatřeno označením CE.

Jiné značky než označení CE

Jiné značky, např. schvalovací symbol certifikačního orgánu, mohou být umístěny na zařízení nebo k němu být přiloženy, avšak nemohou být použity jako prohlášení o shodě s požadavky směrnice. Pro tento účel může být použito pouze označení CE. Jiné značky, které jsou na zařízení nebo jsou k němu přiloženy, nesmějí snižovat viditelnost a čitelnost označení CE.

ES prohlášení o shodě

ES prohlášení o shodě je prohlášení výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce, vydané v písemné podobě, prokazující, že zařízení, které bylo opatřeno označením CE, splňuje požadavky směrnice o zařízeních nízkého napětí (viz kapitola B tohoto sborníku, směrnice o zařízeních nízkého napětí, příloha III, část B, s. B 16).

ES prohlášení o shodě musí obsahovat tyto informace:

- jméno a adresu výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce se sídlem ve Společenství;
- popis elektrického zařízení;

Doporučuje se, aby byl uveden úplný popis včetně typu, modelu a všech dalších informací, které zřetelně uvádějí vztah zařízení k prohlášení.

- výčet harmonizovaných norem, které byly použity;

Měly by postačovat odkazy na čísla a/nebo ustanovení norem.

- v případě potřeby, odkazy na specifikace, s nimiž je shoda prokazována;

Odkazy na specifikace se uplatňují, jestliže se nepostupuje podle harmonizovaných norem. V takovýchto případech se uvádí odkaz na mezinárodní nebo národní normu, která byla využita. Pokud se nepostupovalo podle normy, mělo by se uvést, která jiná specifikace byla využita nebo které zásady bezpečnosti byly uplatněny a splněny.

Pokud během přechodného období nebyly uplatněny všechny odpovídající směrnice, mohou zde být vyjmenovány ty směrnice, které uplatněny byly.

- identifikaci podepsané osoby, která je zmocněna zastupovat při jednání výrobce, nebo jeho zplnomocněného zástupce se sídlem ve Společenství;

Uvede se příslušná osoba z okruhu výrobce nebo z organizace výrobcem zplnomocněného zástupce.

- poslední dvě číslice roku, ve kterém byl výrobek označením CE opatřen.

Nepožaduje se, aby exemplář ES prohlášení o shodě byl přikládán ke každému výrobku, ale na území Evropského hospodářského prostoru ho musí uchovávat buď výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce, a pokud zplnomocněný zástupce neexistuje, pak dovozce, který první uvede zařízení na trh EHP. Exemplář prohlášení musí být rovněž uchováván spolu s technickou dokumentací (viz dále).

Pokud správní orgán má opodstatněné důvody k podezření, že výrobek nesplňuje požadavky na bezpečnost, může na základě svých pravomocí ze zákona požadovat, aby mu byla v přiměřené době poskytnuta pro inspekční účely kopie prohlášení.

Opomenutí poskytnout kopii prohlášení by se rovnalo porušení zákona.

Technická dokumentace

Technická dokumentace poskytuje správním orgánům prostředek pro posuzování shody elektrického zařízení s požadavky na bezpečnost stanovené směrnicí o zařízeních nízkého napětí. Aby technická dokumentace správním orgánům umožňovala posouzení shody v rozsahu nezbytném pro toto posouzení, musí obsahovat údaje o konstrukci, výrobě a funkci elektrického zařízení, a rovněž výčet postupů k zajištění shody elektrického zařízení s požadavky na bezpečnost. Pro tyto účely musí dále dokumentace obsahovat:

- celkový popis elektrického zařízení:

Tento požadavek může splnit popis (včetně čísla modelu atd.) uvedený v uživatelské příručce.

- koncepční návrh a výrobní výkresy, schémata součástí, podsestav, částí obvodů apod.:

Tento požadavek může splnit výkres celkového uspořádání a/nebo fotografie spolu s blokovým schématem. Výkresy se musí vztahovat k danému číslu modelu a roku výroby. Mohou být vyžadována rovněž obvodová schémata.

- popisy a vysvětlení potřebné pro pochopení uvedených výkresů, schémat a funkce elektrického zařízení:

Tento požadavek může v určitém rozsahu splňovat uživatelská příručka. Kromě toho však může být zapotřebí doplnit popis práce se schématy.

- seznam norem, které byly zcela nebo částečně použity, a pokud nebyly normy použity, popisy řešení přijatých pro splnění požadavků na bezpečnost stanovených touto směrnicí:

Tento seznam obsahuje normy, které byly použity úplně nebo částečně. Pokud nebyla použita harmonizovaná norma, seznam by měl obsahovat soupis norem mezinárodních nebo národních. Pokud nebyla uplatněna žádná norma, mělo by být uvedeno, jakým způsobem byly splněny požadavky na bezpečnost.

- výsledky provedených konstrukčních výpočtů, provedených kontrol atd.:

V řadě případů mohou tento požadavek splňovat protokoly o zkouškách, pokud mohou prokázat, že výpočty byly při navrhování zařízení provedeny správně.

- protokoly o zkouškách:

Mohou to být protokoly vypracované výrobcem, notifikovaným orgánem nebo kteroukoliv jinou osobou, kterou výrobce považuje za způsobilou.

- kopii ES prohlášení o shodě.

Výrobce zodpovídá za vypracování příslušné dokumentace, ať má sídlo v EHP nebo mimo něj. Informace však musí být pro účely inspekce (viz dále) k dispozici v rámci EHP. Odpovědnost za to má buď:

- výrobce, pokud má sídlo v Evropském hospodářském prostoru; nebo
- zplnomocněný zástupce; nebo
- osoba, která jako první uvedla zařízení na trh EHP.

Dokumentace nemusí být posouzena schváleným orgánem, ale sestavena být musí, i kdyby zařízení bylo podrobeno nezávislému přezkoušení, certifikaci nebo schvalování. Musí být uchovávána po dobu nejméně 10 let od doby ukončení výroby zařízení, k němuž dokumentace přísluší.

Interní řízení výroby

Výrobce je odpovědný za to, aby zajistil, že výrobní postup elektrického zařízení odpovídá všemu, co je uvedeno v technické dokumentaci.

Kontrola ES prohlášení o shodě a/nebo kontrola technické dokumentace správními orgány

Pokud jsou opodstatněné důvody pro podezření, že výrobek není bezpečný, mohou správní orgány požadovat, aby ES prohlášení o shodě a/nebo technická dokumentace byly pro účely inspekce poskytnuty v přiměřené časové lhůtě.

Opomenutí vypracování technické dokumentace by se rovnalo porušení zákona.

Jazyk ES prohlášení o shodě a jazyk technické dokumentace

Směrnice o zařízeních nízkého napětí neobsahuje žádná zvláštní ustanovení týkající se jazyka ES prohlášení o shodě nebo technické dokumentace. Lze však předpokládat, že tyto informace by měly být buď:

- v jazyce členského státu výrobce, nebo
- v jednom z oficiálních jazyků Evropského hospodářského prostoru (tj. v angličtině, francouzštině nebo němčině atd.).

Překlad do určitého jazyka by měl být proveden pouze v případě, pokud není možné obsahu dokumentace porozumět.

Pro informaci uvádíme přehled o dalších údajích z publikace DTI, které jsou uvedeny již v kapitole B tohoto sborníku:

- **Základní prvky zásad bezpečnosti** pro elektrická zařízení určená k užívání v určených mezích napětí, tj.:
 - všeobecné podmínky;
 - ochrana před nebezpečími, která může způsobovat samo elektrické zařízení;
 - ochrana před nebezpečími, která mohou vznikat působením vnějších vlivů na elektrická zařízení) - viz kap. B, příloha I, s. B 9; v orig. publikaci DTI - viz příloha A.
- **Elektrická zařízení vyjmutá z působnosti** směrnice - viz kap. B, příloha II, s. B 11; v orig. publikaci DTI - viz příloha B).

Notifikované orgány

Protokoly o bezpečnosti

Směrnice o zařízeních nízkého napětí od členských států vyžaduje, aby notifikovaly u Evropské komise a ostatních členských států ty orgány, které jsou schopné zajistit úřední protokol o zkouškách bezpečnosti elektrického zařízení. I když není povinné takový protokol vypracovat, mohou dodavatelé za určitých okolností zvážit svůj zájem o takový dokument, zvláště když elektrické zařízení nebylo vyrobeno ve shodě se specifikacemi některé z norem podle platného systému (viz odst. Požadavky na bezpečnost, s. A8 této kapitoly). Za těchto okolností je mimořádným zájmem dodavatele, aby byl vypracován protokol ještě předtím, než by bezpečnost zařízení mohla být zpochybněna.

V případě, že o výrobku vysloví z hlediska bezpečnosti pochybnosti správní orgán, dodavatel může předložit protokol o bezpečnosti výrobku vystavený notifikovaným orgánem. Tento protokol může být použit k tomu, aby se určilo, zda zařízení skutečně požadavky na bezpečnost splňuje.

Stanoviska

Směrnice rovněž vyžaduje, aby členské státy notifikovaly Evropské komisi a ostatním členským státům ty orgány, které jsou považovány za schopné a způsobilé podat Komisi stanovisko o bezpečnosti výrobku, který se stal předmětem vynucovacích opatření a jestliže je v této záležitosti mezi členskými státy nesouhlas, který nemohou vyřešit v určené časové lhůtě (viz dále „Ochranné postupy - úloha Evropské komise“, s. A17).

Specifické případy aplikace směrnice o zařízeních nízkého napětí

Elektrická zařízení určená pro použití ve vlastním provozu výrobce

Elektrické zařízení, které je určeno k tomu, aby je provozoval výrobce ve svých provozovnách, směrnici o zařízeních nízkého napětí rovněž podléhá. Takové zařízení musí splňovat požadavky na bezpečnost této směrnice, ale nemusí splňovat požadavky na označení CE. Pokud se však výrobce později rozhodne takové zařízení někam dodat (např. tak, že je prodá nebo pronajme), bude toto zařízení podléhat příslušným ustanovením včetně požadavků na označení CE.

Použitá elektrická zařízení

Bezpečnost použitých zařízení, která jsou dodávána v rámci obchodní činnosti (včetně aukcí), rovněž směrnici podléhají. Dodavatelé těchto zařízení musí zajistit, aby zařízení přiměřeně splňovalo její požadavky na bezpečnost. Přiměřeností se rozumí, že se např. nemusí splnit požadavek, aby tato zařízení splnila Všeobecné podmínky zásad bezpečnosti ohledně označování (viz odst. 1(b) přílohy I směrnice, kapitola B tohoto sborníku).

Na použitá elektrická zařízení se nevztahují požadavky na označování CE.

Zařízení je zařazeno mezi použitá zařízení, jestliže předtím již bylo dodáno konečnému uživateli. Koneční uživatelé jsou spotřebitelé a zahrnují se mezi ně též spotřebitelé z obchodu i uživatelé v průmyslu.

Přestože neexistuje povinnost, aby na použitém zařízení byly prováděny jakékoliv zkoušky bezpečnosti, měl by se dodavatel přesvědčit, že zařízení je bezpečné.

Zapůjčovaná a pronajímaná elektrická zařízení

Bezpečnost elektrického zařízení, které je zapůjčováno v rámci provozování živnosti, podléhá rovněž směrnici o zařízeních nízkého napětí. Pronajímáno smí být pouze elektrické zařízení, které splňuje veškeré požadavky směrnice. Zařízení, které je určeno k pronájmu v rámci obchodní činnosti, nebude muset splňovat požadavky na označení CE, pokud předtím již bylo dodáno konečnému uživateli. Koneční uživatelé jsou spotřebitelé a zahrnují se mezi ně též spotřebitelé z obchodu i uživatelé v průmyslu.

Pokud je zařízení pronajímáno v rámci provádění živnosti, musí se zajistit, aby bylo bezpečné. I když ani v tomto případě neexistuje povinnost, aby na zařízení byly prováděny nějaké zkoušky bezpečnosti, může dodavatel takové zkoušky považovat za účelné, aby se ujistil, že zařízení je bezpečné.

Vybavená ubytovací zařízení

Směrnice o zařízeních nízkého napětí se vztahuje na všechny osoby, které elektrická zařízení dodávají v rámci své živnosti. Proto bezpečnost jakéhokoli elektrického zařízení dodávaného jako součást vybaveného ubytovacího zařízení, které je pronajímáno v rámci živnosti, podléhá směrnici. Avšak zařízení, které je dodáváno v rámci obchodu jako součást vybaveného ubytovacího zařízení, nebude muset splňovat požadavky na označení CE, pokud předtím bylo dodáno konečnému uživateli. Koneční uživatelé jsou spotřebitelé a zahrnují se mezi ně též spotřebitelé z obchodu i uživatelé v průmyslu.

Dodavatelé elektrického zařízení dodávaného výše uvedeným způsobem se musí ujistit, že zařízení splňuje požadavky na bezpečnost stanovené směrnicí. Stejně jako u ostatního použitého zařízení ani v tomto případě však není povinností provádět zkoušky bezpečnosti.

***Poznámka českého vydavatele:** Uvedené specifické případy aplikace směrnice o zařízeních nízkého napětí jsou interpretací britských předpisů; nelze proto vyloučit, že v jiných členských státech budou národní specifikace poněkud odlišné, neboť vlastní směrnice takto podrobně tyto případy nespecifikuje.*

Ochranné postupy

Článek 9 směrnice (označovaný obvykle jako „ochranné postupy“) požaduje od členských států, aby provedly veškerá příslušná opatření ke stažení z trhu nebo k zákazu či zabránění dodávek takového elektrického zařízení opatřeného označením CE, které nesplňuje požadavky na bezpečnost. Tyto státy o tom musí ihned informovat Komisi a ostatní členské státy, kterých se to týká a musí pro to uvést důvody.

Pokud některý jiný členský stát (či státy) vznesе námitky vůči této informaci, Evropská komise ji ihned projedná s členskými státy, kterých se to týká.

Úloha Evropské komise se uplatní pouze v případě, kdy členský stát vznesе námitky vůči informaci notifikované v rámci ochranných postupů. Za těchto okolností musí Komise bezprostředně jednat se zainteresovanými členskými státy a pokud mezi těmito státy nedojde do tří měsíců od sdělení informace k dohodě, musí Komise, pokud to bude nutné, obdržet o bezpečnosti zařízení stanovisko jednoho z notifikovaných orgánů.

Komise pak sdělí toto stanovisko příslušnému členskému státu, který v termínu do jednoho měsíce dá Komisi na vědomí své vyjádření. Pokud nadále nebylo dosaženo shody, Komise vypracuje své vlastní doporučení/stanovisko, určené pro dotýčný členský stát.

Oznámení o výstraze

Pokud z důvodů jiných než z důvodů bezpečnosti má správní orgán opodstatněné pochybnosti, zda byl výrobek opatřen označením CE správně (zařízení sice požadavky na bezpečnost splňuje, avšak z jakýchkoli důvodů nesplňuje ostatní požadavky, tj. označení je příliš malé, označení je nečitelné atd.), může správní orgán vydat výrobcí nebo jeho zplnomocněnému zástupci, pokud mají sídlo v EHP, oznámení o výstraze, přičemž se požaduje, aby zařízení bylo uvedeno do shody s požadavky směrnice. Účelem oznámení o výstraze při nedodržení požadavků je dát příslušné osobě příležitost, aby provedla opatření

k odstranění neshody. Vynucovací opatření je možno provést pouze na základě prohlášení o nezajištění shody, jestliže předtím bylo vydáno oznámení o výstraze a jestliže se podle něj ve stanovené lhůtě nepostupovalo.

Pokud se neshoda vztahuje k bezpečnosti, mohou správní orgány učinit bezprostřední vynucovací opatření, aby chránily spotřebitele.

Dostupnost dokumentů

Úplné znění směrnice o nízkém napětí 73/23/EHS a směrnice o označení CE 93/68/EHS (změna) bylo zveřejněno:

- v Úředním věstníku Evropských společenství (*Official Journal of the European Communities*) (č. L 77, ze dne 26. března 1973, s. 29, a č. L 220, ze dne 30. srpna 1993, s. 1),
- na internetové adrese <http://europa.eu.int/eur-lex/en/map.html>.

Přepis těchto textů a jejich překlady jsou obsaženy v kapitole B tohoto sborníku.